

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben, 2017. november hó 20. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az aljas indokból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt a vádlottellen indított büntetőügyben a Nyíregyházi Törvényszék 2017. évi július hó 14. napján kihirdetett 2.B.313/2016/29. számú ítéletét akként változtatja meg, hogy a bűnügyi költségre vonatkozó rendelkezést hatályon kívül helyezi, és az elsőfokú bíróságot e körben különleges eljárás lefolytatására utasítja.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

A vádlott által az elsőfokú bíróság ítéletének kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt is beszámítja a kiszabott szabadságvesztés büntetésbe.

Kötelezi a vádlottat másodfokú eljárásban felmerült 12.160 (Tizenkettőezer-egyszázhatvan) Ft bűnügyi költség megfizetésére.

I n d o k o l á s

Az első fokon eljáró törvényszék a vádlott bűnösségét emberölés büntettében (1978. évi IV. törvény 166. § (1), (2) bekezdés c) és d) pontjai) állapította meg, és ezért 14 év fegyházbüntetésre és 10 év közügyektől eltiltás mellékbüntetésre ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és döntött a bűnügyi költség viseléséről.

Az ítéletet az ügyész tudomásul vette. A vádlott felmentésért, védője elsőként felmentésért, másodsorban enyhítésért élt fellebbezéssel.

A fellebbviteli főügyészség átiratában a bűnösségi körülmények kiegészítésével az ítélet helybenhagyását indítványozta.

Az ítéltábla a védelmi fellebbezések folytán a törvényszék ítéletét az 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban Be.) 348. § (1) bekezdése alapján a Be. 361. § (1) bekezdése szerinti nyilvános ülésen bírálta felül a meghozatalát megelőző eljárással együtt teljes terjedelmében figyelemmel a Be. 554/B. § g) pontjára is.

A nyilvános ülésen a védő a vádlottnak az ölési cselekményt mindvégig tagadó vallomására tekintettel eltérő tényállás megállapítását és a vádlott felmentését indítványozta, másodsorban jogorvoslatát enyhítést célzóan tartotta fent.

A fellebbviteli főügyészség jelenlévő képviselője az átiratában foglaltakat változatlan tartalommal fenntartotta, a vádlottnak és védőjének sem a felmentésre sem pedig az enyhítésre irányuló fellebbezését nem tartotta alaposnak. Kiemelte, hogy aljas indokból elkövetettnek minősül a vádlott cselekménye azért is, mert cselekménye leplezése céljából követte el az emberölés bűncselekményét.

A vádlott az utolsó szó jogán előadta, hogy ölési szándéka nem volt, a sértett még élt, amikor az ingatlant elhagyta.

A másodfokú bíróság a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok sérelme nélkül lefolytatott bizonyítási eljárás során ügyfelderítési kötelezettségének eleget tett, és megalapozott tényállást állapított meg, amely a Be. 351. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban irányadónak tekintendő.

A vádlottat a 2002. október 4. napján történt cselekmény vonatkozásában először 2015. december hó 9. napján tanúként, majd ugyanezen a napon a délutáni órákban már gyanúsítottként hallgatták ki. A kihallgatásai során és az első fokú tárgyaláson tett ellentmondásos vallomásait a törvényszék körültekintően vizsgálta. A vádlott vallomásai a teljes tagadástól a gyanúsításban szereplő bűncselekmény elkövetésének beismeréséig terjedtek. Az idős sértett sérelmére elkövetett nemi erkölcs elleni bűncselekményt javarészt beismerte, azonban a sértett megölését, illetve erre utaló szándékát tagadta. A törvényszék e körben széles körű szakértői bizonyítást folytatott a vádlott védekezésének ellenőrzése céljából. Már a nyomozás során sor került a boncjegyzőkönyv kiegészítésére a tárgyalási szakban az igazságügyi orvos szakértők többszöri meghallgatására, mely szakértői vélemények és a szakértők nyilatkozatai egyértelműen cáfolták a vádlott védekezését. Ugyancsak kiemelt jelentőséggel bírt a genetikai szakértői vélemény, amely alapján kétséget kizáró bizonyossággal megállapítható, hogy az elhalt sértett jobb kezének körömmintáiból major komponensként egy férfitől származtatható autoszomás DNS profil megegyezik a vádlott DNS profiljával. A vádlott védekezése szerint ebből a tényből nem következik az, hogy az ölési cselekményt ő követte el és e körülményre védője is hivatkozott. Ezen állítását azonban az igazságügyi szakértők akként cáfolták, hogy a sértett körme alá a vádlott DNS-e olyan körülmények között, ahogyan a vádlott állította nem kerülhetett (ítélet 8. oldal 2. bekezdés).

A cselekmény elkövetésekor 2002 évben eredményre nem vezető eljárásban a nyomozó hatóság számos tanút kihallgatott. E tanúk javarészt a törvényszék is kihallgatta, illetve a tárgyaláson ki nem hallgatható tanúk vallomásait a bizonyítás anyagává tette és értékelte. A bizonyítékok egyenként és összességükben történő értékelését követően a törvényszék törvényesen vont következtetést a vádlott büntetőjogi felelősségére és helyesen minősítette cselekményét aljas indokból, különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntettének. A vádlott és védőjének eltérő tényállás megállapítására, és ebből következően felmentésre irányuló jogorvoslata nem foghatott helyt tekintettel arra, hogy azok a bíróság bizonyítékokat értékelő és mérlegelő tevékenységét támadják, amelyek a megalapozott tényállásra figyelemmel a Be. 351. § (1) bekezdése alapján a másodfokú eljárásban eredményre nem vezethettek a bizonyítékok eltérő értékelésére nincs törvényes lehetőség.

A cselekmény jogi minősítését illetően a törvényszék helyes, bár sommás indoklást adott. E körben az ítélet tábla utal még az alábbiakra. A 3/2013. Büntető jogegységi határozat II/3. pontja kimondja, az aljas indokból elkövetett emberölésen az erkölcsileg elvetendő motívumból fakadó cselekményeket kell érteni. Ha a nemi erkölcs elleni bűncselekmény végrehajtása érdekében

alkalmazott erőszakhoz ölési szándék is társul, vagy az ölési cselekmény elkövetésének egyik motívuma a nemi élet szabadsága elleni erőszakos bűncselekmény végrehajtása a súlyosabb minősítésű emberölés állapítható meg. A II/4. pont alapján a különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés megállapításánál elsősorban emberiességi, valamint erkölcsi szempontok a meghatározóak. Az eszköz nélküli pusztá kézzel történő bántalmazás esetén abban a kérdésben kell állást foglalni, hogy az elkövető ölésre, vagy testi sértésre irányuló szándékkal cselekedett-e. Amennyiben az ölésre irányuló szándék megállapítható a sértettnek okozott sérülések nagyobb száma, súlya és jellege alapján különösen, ha az aktív elkövetői tevőlegesség több halálhoz vezető folyamatot is megindított általában következtetés vonható az elkövetés embertelenségére is.

Az elsőfokú bíróság az elkövetéskor hatályos büntető anyagi jogszabályokat alkalmazta helyesen, bár - mint arra a fellebbviteli főügyészség képviselője is utalt átiratában és perbeszédében - a 2012. évi C. törvény (a továbbiakban Btk.) 2. §-ának vizsgálatára nem utalt. Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezései alapján az emberölés alapesetének a büntetési tétele az ítélet 14. oldal 4. bekezdésében az 5 évtől 15 évig, vagy életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés. A minősített emberölés büntetése 10-től 15 évig terjedhet, vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel volt fenyegetett. A jelenleg hatályos 2012. évi C. törvény 160. § (2) bekezdése a minősített emberölés büntetési tételét 10 évtől 20 évig terjedő, vagy életfogytig tartó szabadságvesztéssel rendeli büntetni, tehát az elkövetéskor hatályos büntető anyagi jogszabályok büntetési tételkerete a vádlott számára kedvezőbb. A cselekmény elkövetésekor 2002. október 4-én is hatályban volt (1999. március 1-től 2003. február 28-áig) az ún. középértékes szabály is. Az sem hagyható figyelmen kívül, hogy az elbíráláskori anyagi jogszabály alkalmazása esetén újabb minősítő körülmény, a bűncselekmény elhárítására idős koránál vagy fogyatékosságánál fogva korlátozottan képes személy sérelmére elkövetés (Btk. 160. § (2) bekezdés k) pontja) is hatályban van.

A első fokon eljáró bíróság a büntetés kiszabása körében javarészt feltárta és helyesen értékelte a vádlott javára és terhére szóló bűnösségi körülményeket. Amennyiben az elévülés nem következik be, akkor a vádlott terhére a magánlaksértés bűncselekménye is értékelésre kerülhetett volna, ezáltal pedig halmazati büntetés kiszabására került volna sor, azonban így az elévülésre tekintettel a magánlaksértés bűncselekménye jelenleg súlyosító körülményként értékelhető. Mindezekon túl a bíróságnak hivatalos tudomása van arról is, hogy ...ban 2002 évet megelőző években több, idős ember sérelmére elkövetett ölési cselekmény történt, és az ítélet tábla álláspontja szerint jelen cselekmény figyelemmel az 56. számú Büntető Kollégiumi vélemény III/2. pontjában írtakra is, a közbiztonság veszélyeztetésre és a köznyugalom tartós, vagy súlyos megzavarására alkalmas, és a vádlott terhére súlyosító körülményként értékelhető.

Az enyhítő körülmények sorában a bíróság az el nem évülő bűncselekményre figyelemmel megfelelő súllyal értékelte az időmúlást, amely valóban nem róható a vádlott terhére, mivel a cselekmény elkövetésekor és utána hosszú ideig lakóhelyétől távol dolgozott, személye nem került a nyomozó hatóság látókörébe.

A bíróság az ítélet tábla álláspontja szerint tett arányos büntetést alkalmazott, amely a cselekmény tárgyi súlyához, és az elkövető társadalomra veszélyességéhez mérten a középértéket meghaladó, azonban eltúlzottnak nem tekinthető büntetés, annak lényeges enyhítésére a másodfokú bíróság törvényes lehetőséget nem talált.

A bíróság ítéletének járulékos rendelkezései részben törvényesek, azonban a bűnügyi költségről szóló rendelkezés körében a bíróság indokolási kötelezettségének egyáltalán nem tett eleget, csupán annyit rögzített ítéletének 15. oldal utolsó bekezdésében, hogy a bűnügyi költség azon részét, amely nem a vádlott bűnösségének a megállapításával kapcsolatban merült fel az állam viseli a Be. 339. § (1) bekezdése alapján. E megállapítás helyes, azonban összecszerűségében és az

indokolási kötelezettség elmulasztása miatt felülbírálatra nem alkalmas. Az eljárás során az iratokból illetve a költségjegyzékből jól nyomon követhetően fogantatásra került, többek között 16 fő az ujjnyom mintájának az elemzése, a vádlotton kívül 6 személynek a DNS vizsgálatára került sor, ezen túlmenően több személynek a poligráfus vizsgálatát végezték el, és sor került az elhalt sértett segítőjének, ...nak csaknem valamennyi lehetséges szakértői, - de később releváns bizonyítéknak nem minősülő - vizsgálatának az elvégzésére. Mindezek abba az irányba mutatnak, hogy a vádlottat nem terhelő büntügyi költség lényegesen nagyobb összegszerűségében, mint amit az elsőfokú bíróság által megállapított.

Mindezek alapján a büntügyi költségre vonatkozó rendelkezés hatályon kívül helyezése volt indokolt, és az elsőfokú bíróság felhívása arra, hogy különleges eljárás keretében erről - indokolási kötelezettségének is eleget téve - határozzon.

A fentiekben kifejtettek alapján az ítélet tábla a törvényszék ítéletét a jelzett körben, a büntügyi költség vonatkozásában a Be. 373. § III. a. pontja alapján hatályon kívül helyezte, egyéb helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban az előzetes letartóztatásban töltött idő további beszámításáról az 1978. évi IV. törvény 99. § (1) bekezdése alapján, míg a másodfokú eljárásban felmerült büntügyi költség vonatkozásában a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés.

Debrecen, 2017. november 20.

Dr. Balla Lajos sk. a tanács elnöke, Szabóné Dr. Szentmiklóssy Eleonóra sk. előadó bíró, Dr. Nagy Éva sk. bíró

Záradék: A Nyíregyházi Törvényszék 2.B.313/2015/29. számú ítélete az ítélet tábla jelen határozatával jogerőre emelkedett és végrehajtható.

Debrecen, 2017. november 20.

. Balla Lajos sk.
a tanács elnöke